

SISÄMINISTERIÖ

19.8. 2016

1(3)

Lausuntopyyntö 29.6.2016 SM1615952 SMDno-2015-2044

Suomen Ampumaurheiluliitto ry kiittää mahdollisuudesta lausua näkemyksiään viiteasiakirjan mukaisesti ampuma-aselain ja rikoslain muuttamisesta.

Taustaa ampumaurheilusta

Suomen Ampumaurheiluliitto on 1919 perustettu yksi maamme vanhimmista urheilujärjestöistä. SAL:n toiminta on liikuntalain alaista toimintaa ja SAL nauttiikin Opetus- ja kulttuuriministeriön sekä Olympiakomitean että Paralympiakomitean taloudellista tukea. Ampumaurheilu alkuperäisenä olympialajina on yksi Olympia- ja Paralympiakomitean painopistelajeista ja vammaisampumaurheilu on täysin integroitua toimintaamme.

SAL:oon kuuluu 304 jäsenseuran kautta n. 34.000 jäsentä. Näistä n. 20 - 25.000 harrastaa aktiivisesti ampumaurheilua (kerran tai useammin / viikko). Ampumaurheilu on elinkaariurheilua. Nuorimmat ovat alle 8 v ja vanhimmat yli 80 v. Kilpasarjoja on kaikille ikäluokille ja molemmille sukupuolille.

Ampumaurheiluliitossa harrastetaan ammuntaa 8 lajiryhmässä, joissa jokaisessa on useita eri lajeja. Olympialajeja on 15 ja ei - olympialajeja huomattavasti enemmän. Esimerkiksi practicalin lajiryhmässä on 20 ja siluetissa 14 eri lajia. Tunnusomaista näille on, että lähes jokaista lajia harrastetaan omalla tarkoitukseen sopivalla urheiluvälineellä eli kivääreillä, pistooleilla ja haulikoilla. Urheilija saattaa tarvita useasti jopa yli 10 erilaista kilpailu- ja harjoitteluvälinettä pystyäkseen harjoittelemaan eri lajejaan.

Yleistä

Tavoitteena oleva aselupamenettelyjen uudistaminen ja joustavoittaminen aseturvallisuutta vaarantamatta on mielestämme kokonaisuutena erittäin hyvä tavoite. Ampumaurheiluliitto näkee, että toteutuksella voidaan aikaansaada huomattavia resurssisäästöjä samalla kun yksinkertaistetaan lupakäytäntöjä aseturvallisuutta heikentämättä. SAL tukee tämän johdosta lainsäädännön muutoshanketta.

Suomen Ampumaurheiluliitto on aiemmin esittänyt, että suurempia säästöjä ja helpotuksia toisi, kun Yksi ase, yksi lupa - käytännöstä siirryttäisiin asetili-toimintamalliin. Ampumaurheiluliiton mielestä oleellista ei ole myöntää hallussapitolupa tietyille aseelle, vaan periaatteena pitäisi jatkossa olla, että tiedetään kuinka moneen ja minkä tyyppisen aseiden hallussapitointiin henkilöllä on lupa. Asetili-ajattelussa henkilön hallussapitoluvat muodostavat aserekisterissä henkilökohtaisen tilin, jossa on sekä aktivoituja hallussapitolupia (sellaiset, joihin on hankittu tietty ase) sekä avoimia lupia (henkilö ei vielä ole hankkinut asetta). Uusia hallussapitolupia myönnettäessä tilimerkinnät henkilölle lisääntyvät. Aseita myytäessä merkintä siirtyy joko avoimeksi (= oikeus ostaa tilalle toinen samantyyppinen ase) tai "deaktivoituu" (= ei enää oikeus ostaa tilalle toista samantyyppistä asetta). Aseenomistajalla on mahdollisuus itse päästä omiin tietoihinsa eli saada tiliotteen sähköisen tunnistautumisen kautta. Aseturvallisuus ei heikkene, koska asespesifiset tiedot rekisteröidään osto/myyntihetkellä aserekisteriin, ja ovat aina ajan tasalla sen suhteen kuka pitää hallussaan tiettyä asetta.

Pääpaino tulee olla ensikertalaisen hakijan arvioimisessa ja luvan saanti tulisi olla selkeästi helpompaa ns. nuhteettomille harrastajille. Saman tyyppisen aseiden hankkiminen, jollaiseen henkilöllä jo on olemassa oleva lupa, pitäisi olla yksinkertainen hakemus/ilmoitusmenettely. Tätä kautta lupahallintoon on mahdollista

saada säästöjä. Tämä on mahdollista, koska viranomainen pystyy jatkossa seuraamaan lähes online´na mahdollisia muutoksia, kuten luonnos HE:ksi toteakin.

Suomen Ampumaurheiluliitto toteaa, ettei sähköisestä asioinnista ja digitalisoitumisesta johtuvia kustannuksia saa siirtää lupamaksuihin korotuksina ja siten harrastajille. Sähköisen toiminnan lisäksi tulee myös varmistaa vaihtoehtoinen tapa asioida myös poliisilaitoksella, koska kaikilla harrastajilla ei valitettavasti ole vielä mahdollisuutta sähköiseen lupamenettelyyn. Toisaalta asiointi poliisilaitoksella tulee varmistaa myös silloin kun harrastaja haluaa antaa henkilökohtaisesti lisäselvityksiä. Hinnoittelun tulee silloinkin olla sama kuin sähköisessä toiminnassa.

Ampumaurheiluliitto muistuttaa myös, että uudistuksessa on otettava huomioon, että lain asettamat vaatimukset eivät kohtuuttomasti vaikeuta yksityishenkilöiden yksityistä aseiden ostamista myöskään ulkomailta, erityisesti toisilta yksityishenkilöiltä tai huutokaupoista.

Suomen Ampumaurheiluliitolla ei ole huomautettavaa ase-elinkeinonharjoittajia koskevaan ampuma-aseen ja aseiden osien ilmoittamista asetietojärjestelmään koskevista esityksistä (Ampuma-aseL 25§) eikä myöskään sillä ole huomauttamista asekeräilijän tiedostonpitovelvollisuutta koskevan muutoksen osalta (Ampuma-aseL 59a §). Tämän muutoksen osalta kuitenkin Ampumaurheiluliitto muistuttaa, ettei asekohtaisen luvan hakemisen maksu saa jatkossa olla keräilijöille kohtuuton, mieluummin maksuton muutosvaiheessa siirrettäessä aseet ja aseenosat sähköiseen lupajärjestelmään esim. jonkin määräajan kuluessa. Maksu ei saa johtaa harrastuksen taloudelliseen mahdottomuuteen siten, että kustannukset pakottaisivat olemassa olevat asekeräilijät luopumaan harrastuksestaan tai muodostaisivat esteen uusille henkilöille aloittaa historiallista ja kulttuuriarvo ylläpitävä harrastus.

Aselupa, päätös, luvan ehdot ja voimassaolo

Hankkimis- ja hallussapitolupien yhdistäminen yhdeksi kokonaisvaltaiseksi aseluvaksi on kannatettavaa ja selkeyttävä muutos. Samoin hankkimiseen (vast) tarkoitettujen aseluvan myöntämisen pidentäminen kahden vuoden ajaksi joustavoittaa ampuma-aseen hankkimista. Tämä vähentää merkittävästi poliisilaitoksella asiointia.

Aseluvan voimassaoloaikana aseiden vaihtaminen toiseen samantyyppiseen ja toimintatavaltaan samanlaiseen aseeseen tulee olla mahdollista ilmoitus- ja rekisteröintimenetelyllä, joko myymällä tai deaktivoimalla edellinen ase (kts. yllä Yleistä). Tämä oli myös POHA:n huhtikuussa 2015 asettaman valmistelevan työryhmän kanta.

Soveltuvuuskoikeesta luopuminen on tarkoituksenmukaista kehittämistä. Kuitenkin ensimmäiseen aselupaan liittyvät haastattelu, asiakirjanäyttö ja muut selvitykset ovat toimiva ratkaisu tällä hetkellä. Henkilön ensimmäisen aseluvan yhteydessä tehtävä kattava soveliaisuusarviointi tulee olla avainasemassa. Ensimmäistä aselupaansa hakevan osalta lupahakemus on käsiteltävä huolella ja henkilön sopivuus on arvioitava siis tapaamisen yhteydessä, mutta luvan jo saaneen henkilön osalta ainakin saman tyyppisen tai samaan käyttötarkoitukseen hankittavan aseiden luvan myöntämisen edellytykset voisivat olla kevyemmät. Asian voisi kirjata myös lakiin tai asetukseen.

Myös kotipaikkasidonnaisuudesta luopuminen asiointipoliisilaitoksien osalta on kannatettavaa. Se mahdollistaa tapauksista riippuen joustavammat mahdollisuudet hoitaa aselupa-asioita missä tahansa poliisin asiointipisteessä. Asiointipoliisilaitos tulee vapauttaa myös aselupien luovuttamisen osalta, toisin kuin 90§:ssä määritetään, mikä nopeuttaisi aseiden valvontaa.

Sähköinen asiointi siis lupa-asioissa on kannatettavaa hallinnon tehostamista. Ampumaurheiluliitto on kuitenkin huolissaan siitä, että tämän rinnalla poliisin asiointipisteitä vähennetään samoin kuin poliisin

henkilöstöäkin. Tämä saattaa aiheuttaa viivästymistä lupa-asioiden hoidossa. Sähköisen ja puhelimitse tapahtuvan neuvonnan kautta hoituvien asioiden ohella saattaa olla myös tilanteita, joissa luvan hakija tai aseeseen myyjä haluaisi esittää aseeseen tai käydä konkreettisen poliisin kanssa läpi luvan myöntämiseen liittyviä asioita. Sähköinen hakemusten tekeminen ja päätösten saaminen ei saa johtaa siihen, että puhelimitse ja sähköpostitse tarjottavat neuvontapalvelut vähenevät. Mikäli poliisi keskittää lupien käsittelyn ja neuvonnan ase- ja arpajaisyksikköön, painottaa Ampumaurheiluliitto, että lupayksikössä tulee olla riittävästi asiantuntevia henkilöitä hoitamaan lupa-asiat ja neuvonta, niin että asiakasta pystytään palvelemaan nopeasti ja luvan myöntämiset eivät kestä useita viikkoja.

Siirryttäessä sähköiseen toimintaan ja mahdollisesti myös sähköiseen lupakorttiin, tulee jatkossa kuitenkin varmistaa lupien näyttö myös sellaisilla toiminnoilla, ettei harrastaja mahdollisten verkkohäiriöiden tms. takia joudu hankaluuksiin tai hänelle koidu rajoituksia todistaessaan aseidensa luvallisuutta niitä mahdollisesti tarkastettaessa.

Ampumaurheiluliitto esittää, että aselupaan sisältyvää hallussapito-oikeuden määrittämistä vain viideksi vuodeksi ensiluvan haltijoille, kun kyseessä on pistoolit, tulee pidentää esimerkiksi kymmeneen vuoteen, millä olisi byrokratiaa vähentävä vaikutus.

Luvan peruuttamisen vireille tulo

Ampumaurheiluliiton tietoisuuteen on tullut useasti, että aseluvan peruuttamisen sääntely on ollut puutteellista ja ennen kaikkea viranomaiskäytännöissä on merkittävästi vaihtelevuutta. Asia on näkynyt mm. hallinto-oikeuksien oikeuskäytännössä. Hallinnon lainalaisuus ja hallintolain vaatimusten noudattaminen ei ole ollut aina keskiössä. On tärkeää, että menettely säännellään yksityiskohtaisemmin, kuten nyt on esitetty. On erityisen tärkeää, että luvan haltija saa kirjallisesti tiedon menettelystä ja konkreettisen yhteyshenkilön tiedot tilanteissa, joissa luvan peruuttaminen tulee vireille viranomaisen aloitteesta. Tällöin luvan haltijan on saatava kirjallisessa muodossa tiedokseen se konkreettinen peruste, millä luvan peruuttaminen ja mahdollinen väliaikainen haltuunotto on tullut vireille.

Suomen Ampumaurheiluliitto on jatkossakin halukas antamaan tietotaitonsa ampuma-aselupien ja lakien kehittämiseen.

Kunnioitavasti

SUOMEN AMPUMAUURHEILULIITTO RY

Pia Nybäck
puheenjohtaja

Risto Aarreki
toiminnanjohtaja